

Ödemeler Dengesi - Eylül 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Cari açık Eylül ayında beklentilerin bir miktar üzerinde gerçekleşti.

Cari açık Eylül'de 3,3 milyar USD ile piyasa beklentisinin bir miktar üzerinde gerçekleşmiş, 2013'ün ilk 9 ayı itibarıyla ise bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %27,7 oranında artarak 49 milyar USD düzeyine ulaşmıştır. Cari açığın beklentilerin üzerinde gerçekleşmesinde turizm gelirlerinde yapılan revizyon da etkili olmuştur. Son aylarda yükselme eğiliminde olan 12 aylık kümülatif cari açık bu dönemde 59,1 milyar USD ile Temmuz 2012'den bu yana en yüksek düzeyine çıkmıştır. Ancak, altın ticareti hariç tutulduğunda 12 aylık kümülatif cari açığın 51,8 milyar USD ile yatay seyirini sürdürdüğü görülmüştür.

Eylül'de altın ticaretinin ödemeler dengesi üzerindeki etkisi azalmaya devam etti.

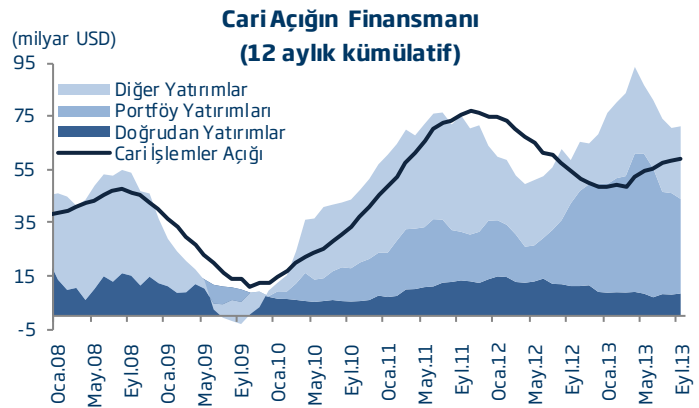
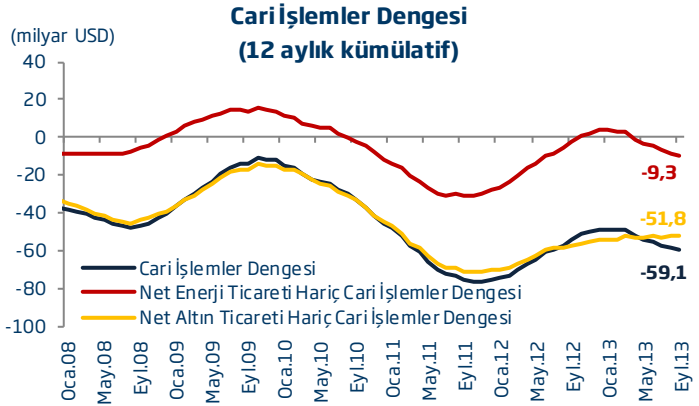
Yılın ilk dokuz ayında 9 milyar USD'lik açık veren parasal olmayan net altın ticareti Eylül ayında 78 milyon USD'lik açık ile 2013 yılının en düşük düzeyinde gerçekleşmiştir. Böylece, altın ticaretinin ödemeler dengesi üzerindeki olumsuz etkisi Eylül ayı itibarıyla neredeyse ortadan kalkmıştır.

Turizm gelirlerinde sınırlı artış...

Eylül ayında turizm gelirleri bir önceki yılın aynı ayına göre %5'lik sınırlı bir artış kaydetmiş ve 3,4 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir. Yılın ilk 9 aylık döneminde ise turizm gelirleri 2012'nin aynı dönemine göre %13 oranında yükselmiş ve 21,3 milyar USD'ye ulaşmıştır.

Portföy yatırımlarında sermaye girişi Eylül ayında da devam etti.

Haziran ve Temmuz aylarında kaydedilen çıkışın ardından Ağustos ayında küresel risk algısındaki toparlanma paralelinde portföy yatırımlarında gerçekleşen sermaye girişinin Eylül ayında da devam ettiği görülmektedir. Bu çerçevede, portföy yatırımlarında Eylül ayında net 2,2 milyar USD'lik giriş kaydedilmiştir. 3 aylık çıkışın ardından Eylül ayında hisse senetleri piyasasında 733 milyon USD'lik net

alım gerçekleşirken, borç senetlerinde 1,5 milyar USD tutarında net sermaye girişi kaydedilmiştir. Böylece, ilk 9 aylık dönemde, yurt dışı yerleşiklerin hisse senedi portföyü 326 milyon USD tutarında azalırken, borç senetlerindeki bakiyesi 17 milyar USD artış kaydetmiştir. Ayrıca, bankaların yurt dışında gerçekleştirdiği Eurobond ihraçları Eylül ayında da devam etmiş ve yılın ilk 9 ayında 5,8 milyar USD'ye ulaşmıştır.

Öte yandan, cari açığın finansmanında doğrudan yatırımların düşük düzeyini korumaya devam ettiği görülmektedir. Nitekim, Eylül ayında doğrudan yatırımlarda net 596 milyon

Türkiye'ye Net Sermaye Girişlerinin Dağılımı

(12 aylık kümülatif, milyon USD)

	Sermaye Girişlerinin Dağılımı (%)	
	Aralık 2012	Eylül 2013
Cari İşlemler Dengesi	-48.505	-59.135
Toplam Net Yabancı Sermaye Girişi	69.319	72.809
-Doğrudan Yatırımlar	8.950	8.361
-Portföy Yatırımları	40.789	35.519
-Diğer Yatırımlar	18.458	27.304
-Net Hata ve Noksan	1.166	1.702
-Diğer	-44	-77
Rezervler⁽¹⁾	-20.814	-13.674

Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

(1) Rezervler, toplam net sermaye girişleri ile cari denge arasındaki fark olup (-) değer rezerv artışını, (+) değer rezerv azalışını ifade etmektedir.

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Eylül 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

USD tutarında giriş kaydedilirken, yılın ilk 9 aylık döneminde bu kalemden kaydedilen toplam net sermaye girişi bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %8'lik düşüşle 6,8 milyar USD düzeyinde gerçekleşmiştir.

Diğer yatırımlar kaleminde sermaye çıkışı...

Diğer yatırımların varlık kalemi incelendiğinde, Eylül ayında Türk bankalarının ve reel sektörün yurt dışındaki muhabirleri nezdinde bulunan efektif ve mevduatından 1,9 milyar USD'lik tutarı yurt içine getirdiği görülmektedir.

Yükümlülükler tarafında ise, bankacılık sektörünün Eylül ayında uzun vadeli kredi kullanımına yeniden ağırlık verdiği dikkat çekmektedir. Bu çerçevede, Ağustos ayında 40 milyon USD düzeyinde gerçekleşen sektörün uzun vadeli net kredi kullanımı Eylül ayında 937 milyon USD düzeyine ulaşırken, kısa vadeli kredi kullanımı da 1 milyar USD ile yüksek düzeyini korumuştur. Diğer taraftan, 12 aylık kümülatif veriler dikkate alınarak hesaplanan bankacılık sektörü uzun vadeli borç çevirme oranının Eylül ayında artış eğilimini sürdürdüğü ve %162 seviyesine kadar yükseldiği dikkat çekmektedir.

Bankacılık dışı kesim ise Eylül ayında net kredi ödeyicisi konumunda bulunmaktadır. 12 aylık kümülatif olarak değerlendirildiğinde, bankacılık dışı kesimin uzun vadeli borç çevirme oranının %101 düzeyinde gerçekleştiği görülmektedir.

Eylül ayında yurt dışı bankaların yurt içi bankalar nezdinde

tuttukları mevduatı 2,5 milyar USD tutarında azalttıkları görülmektedir. Bu tutarın, 1,7 milyar USD'lik bölümü yabancı para, 815 milyon USD'lik bölümü ise Türk Lirası cinsi yükümlülüklerden oluşmaktadır.

Eylül'de rezervlerde sınırlı artış.

Eylül ayında rezervlerde 641 milyon USD'lik artış gerçekleşirken, ilk 9 ay itibarıyla rezervler özellikle ilk 5 aydaki güçlü sermaye girişlerine bağlı olarak 9,4 milyar USD tutarında artmıştır. Eylül'de net hata ve noksan kaleminde de 1,7 milyar USD'lik giriş kaydedilmiştir.

Beklentiler...

ABD Merkez Bankası'nın (Fed) varlık alım programını kısa vadede azaltmaya başlayabileceği endişesi yurt içine yönelik sermaye akımlarının dalgalı bir seyir izlemesine neden olmaktadır. Bu çerçevede, cari açığın finansman tarafında önümüzdeki dönemde Fed'in alacağı kararlar önem arz etmeye devam edecektir.

TCMB'nin sürdürmekte olduğu sıkılaştırıcı yöndeki para politikası uygulamalarının da yılın son çeyreğinde iktisadi faaliyet üzerinde baskı yaratabileceği düşünülmektedir. Bu çerçevede, cari açıkta yılın son çeyreğinde önemli bir bozulma beklenmemektedir. Ayrıca, altın ticaretinin ödemeler dengesi üzerindeki olumsuz etkisi Eylül ayı itibarıyla asgari düzeye inmiş olup kısa vadede cari açıkta altın ticaretine bağlı bir artış beklenmemektedir.

Ödemeler Dengesi	(milyon USD)				
	Eylül 2013	Ocak-Eylül 2012		% Değişim	12 Aylık Kümülatif
Cari İşlemler Dengesi	-3.281	-38.370	-49.000	27,7	-59.135
Dış Ticaret Dengesi	-5.988	-50.843	-60.600	19,2	-75.092
Hizmetler Dengesi	3.383	17.231	18.272	6,0	23.642
Turizm (net)	3.087	16.011	17.878	11,7	23.118
Gelir Dengesi	-787	-5.716	-7.434	30,1	-8.872
Cari Transferler	111	958	762	-20,5	1.187
Sermaye ve Finans Hesapları	1.563	33.797	43.891	29,9	57.433
Doğrudan Yatırımlar (net)	596	7.368	6.779	-8,0	8.361
Portföy Yatırımları (net)	2.206	24.343	19.073	-21,6	35.519
Varlıklar	-8	1.766	2.428	37,5	3.319
Yükümlülükler	2.214	22.577	16.645	-26,3	32.200
Hisse Senetleri	733	2.680	-326	-	3.268
Borç Senetleri	1.481	19.897	16.971	-14,7	28.932
Diğer Yatırımlar (net)	-585	18.632	27.478	47,5	27.304
Varlıklar	1.439	2.451	489	-80,0	-2.527
Efektif ve Mevduat	1.875	3.228	1.686	-47,8	-370
Yükümlülükler	-2.024	16.181	26.989	66,8	29.831
Ticari Krediler	-921	1.698	3.834	125,8	3.158
Krediler	1.367	6.812	13.881	103,8	16.786
Bankacılık Sektörü	1.945	2.766	14.543	425,8	16.941
Bankacılık Dışı Sektörler	-448	5.451	-69	-	1.126
Mevduat	-2.562	7.205	8.739	21,3	9.333
Yurtdışı Bankalar	-2.489	6.351	7.365	16,0	8.143
Yabancı Para	-1.674	4.604	8.281	79,9	8.922
Türk Lirası	-815	1.747	-916	-	-779
Yurtdışı Kişiler	243	2.595	2.871	10,6	3.189
Rezerv Varlıklar (net)	-641	-16.503	-9.363	-43,3	-13.674
Net Hata ve Noksan	1.718	4.573	5.109	11,7	1.702

Kaynak: TCMB

Ödemeler Dengesi - Eylül 2013

İktisadi Araştırmalar Bölümü

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü**İzlem Erdem - Bölüm Müdürü**

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Kıvılcım Eraydın - Uzman

kivilcim.eraydin@isbank.com.tr

Erhan Gül - Uzman

erhan.gul@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.